

**PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA
- OSNOVANA 1901. GODINE**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2011. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu	3
Iskaz o finansijskoj poziciji	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Iskaz o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske iskaze	7 - 38
ANALIZE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	39 - 59
IZVJEŠTAJ U SKRAĆENOM OBLIKU	60 - 64

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i akcionarima Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica - osnovane 1901. godine

1. Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica osnovane 1901. godine (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

2. *Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze*

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

3. *Odgovornost revizora*

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

4. *Osnove za mišljenje sa rezervom*

- a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 3.1 uz finansijske iskaze, naknade za odobravanje kredita, garancija i drugih oblika jemstava, kao i naknade koje se obračunavaju Banci po osnovu primljenih kredita, se uključuju u prihode, odnosno rashode u momentu pružanja usluge, odnosno kada su naknade dospjele za plaćanje. Ovakav računovodstveni tretman odstupa od zahtjeva Međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 18 – „Prihodi“ i MRS 39 – „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“, po kojima se ove naknade smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultirajućeg finansijskog instrumenta i treba da budu razgraničene i priznate kao korekcija efektivnog prinosa. Saglasno tome, nijesmo bili u mogućnosti da se uvjerimo u efekte koje bi primjena navedenih standarda imala na finansijske iskaze Banke za 2011. godinu.

- b) Kao što je objelodanjeno u napomenama 3.11 i 14. uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2011. godine, stečena aktiva Banke koja je namijenjena prodaji iznosi EUR 25,909 hiljada i evidentirana je u vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava. Na osnovu nezavisne procjene izvršene sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine, u skladu sa zahtjevima MRS 36 – „Umanjenje vrijednosti imovine“, kod pojedinih sredstava identifikovani su imparitetni gubici u iznosu od EUR 1,281 hiljadu odnosno fer vrijednost tih sredstava umanjena za troškove prodaje je niža od knjigovodstvene vrijednosti, te su shodno tome, stečena aktiva i rezultat poslovanja Banke za 2011. godinu precijenjeni za navedeni iznos.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i akcionarima
Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica - osnovane 1901. godine (nastavak)

4. Osnove za mišljenje sa rezervom (nastavak)

- c) Na dan 31. decembra 2011. godine, Banka je procijenila i obračunala rezerve za kreditne gubitke i rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima u iznosu od EUR 21,497 hiljada. Na dan 31. decembra 2011. godine, po našem mišljenju, baziranom na sprovedenim revizijskim procedurama na reprezentativnom uzorku kredita i rizičnih vanbilansnih izloženosti, rezerve za kreditne gubitke, rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima, kao i gubitak tekuće godine su potcijenjeni najmanje za iznos od EUR 1,488 hiljada.

5. Mišljenje sa rezervom

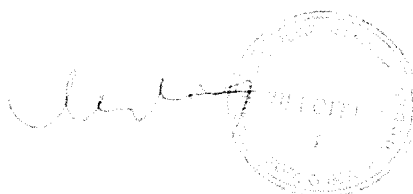
Po našem mišljenju, osim za efekte eventualnih korekcija koje su mogle da budu utvrđene kao neophodne da smo bili u mogućnosti da se uvjerimo u pitanje objelodanjeno u pasusu 4a), kao i za efekte korekcija objelodanjene u pasusima 4b) i 4c), finansijski iskazi Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2011. godine, su sastavljeni, po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

6. Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 23. uz finansijske iskaze, Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2011. godine, prema obračunu Banke, određeni pokazatelji ročne usklađenosti i izloženosti prema licima povezanim sa Bankom nijesu bili usklađeni sa propisanim limitima.
- b) Kao što je objelodanjeno u napomenama 23. i 31. uz finansijske iskaze, Banka je tokom 2011. godine poslovala sa gubitkom u iznosu od EUR 8,704 hiljade, koji ne uključuje efekte iznete u pasusu Osnove za mišljenje sa rezervom, a koji je posljedica najvećim dijelom rasta rashoda naknada od oko četiri puta u odnosu na prethodnu godinu, uslovljenih rastom naknada po osnovu diskonta po faktoringu. Banka je, na osnovu izjave rukovodstva, a nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji, kao što je objelodanjeno u napomenama 2.3. i 31. uz finansijske iskaze, preduzela mjere i aktivnosti za poboljšanje rezultata poslovanja i usaglašavanje pokazatelja poslovanja sa limitima propisanim Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Početkom 2012. godine Banka je povećala subordinisani dug za EUR 1,000 hiljada. Takođe, Banka je sa Elektroprivredom Crne Gore A.D., Nikšić u maju 2012. godine potpisala Anex II Ugovora o subordinisanom dugu od 31. marta 2010. godine, kojim je definisano da se dio subordinisanog duga u iznosu od EUR 1 milion, uz saglasnost Centralne Banke Crne Gore, isplati zajmodavcu prije roka dospijeca, dok se za preostali iznos subordinisanog duga u iznosu od EUR 6 miliona prolongira rok dospijeca do kraja februara 2018. godine, što će imati pozitivan efekat na koeficijent solventnosti kapitala i pokazatelje poslovanja Banke, odnosno povećanje dopunskog kapitala, obračunatog u skladu sa Odlukom CBCG o adekvatnosti kapitala.

Naše mišljenje nije kvalifikovano po gore navedenim pitanjima.

Deloitte d.o.o., Podgorica
Crna Gora
29. jun 2012. godine

Zarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062 izdata 10. marta 2011. godine)

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2011. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2011.	2010.
Prihodi od kamata	3.1, 4a	20,476	24,197
Rashodi od kamata	3.1, 4b	(10,649)	(14,732)
Neto prihodi od kamata		9,827	9,465
Troškovi za gubitke, neto	3.6, 5	(4,204)	(5,449)
Neto prihodi		5,623	4,016
Prihodi od naknada	3.1, 6a	3,233	3,524
Rashodi od naknada	3.1, 6b	(6,479)	(1,668)
Neto (rashodi)/prihodi od naknada		(3,246)	1,856
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		2,377	5,872
Ostali prihodi/(rashodi), neto	7	184	(139)
Opšti troškovi	8	(11,274)	(11,953)
NETO RASHODI PRIJE VANREDNIH STAVKI		(8,713)	(6,220)
Vanredni prihod		6	44
Vanredni rashod		(80)	(563)
GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		(8,787)	(6,739)
Odloženi porez, neto	3.3, 9	83	47
NETO GUBITAK		(8,704)	(6,692)

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su usvojeni od strane Odbora direktora Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica - osnovane 1901. godine dana 29. marta 2012. godine.

Potpisano u ime Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica - osnovane 1901. godine:

Milan Perović
Glavni izvršni direktor

Mina Jovanović
Izvršni direktor – Upravljanje rizicima i podrška poslovanju

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembra 2011. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	10	33,302	52,197
Kredit i poslovi lizinga	11	163,995	225,603
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća		4,976	-
Factoring	12	13,970	7,446
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	13	3,606	4,432
Stečena aktiva	14	25,909	17,386
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	15	1,340	1,253
Ostala aktiva	16	6,533	6,498
Minus: Rezerve za potencijalne gubitke na ostalu aktivu		(1,168)	(1,493)
Ukupna aktiva		<u>252,463</u>	<u>313,322</u>
PASIVA			
Depoziti	17	209,483	261,033
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	18	416	2,063
Obaveze prema Vladi i Vladinim agencijama	19	4,852	6,756
Subordinisani dug i hibridni instrumenti	20	9,720	13,020
Ostale obaveze	21	6,796	9,354
Rezerve za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	22	496	524
Ukupne obaveze		<u>231,763</u>	<u>292,750</u>
KAPITAL			
Akcijski kapital	23	55,428	46,762
Akumulirani gubitak		(34,728)	(26,190)
Ukupan kapital		<u>20,700</u>	<u>20,572</u>
Ukupna pasiva		<u>252,463</u>	<u>313,322</u>
VANBILANSNA EVIDENCIJA	24	<u>3,216,946</u>	<u>3,249,866</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2011. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Akumulirani gubitak</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje, 1. januara 2010. godine	46,762	(19,498)	27,264
Gubitak tekuće godine	-	(6,692)	(6,692)
Stanje, 31. decembra 2010. godine	<u>46,762</u>	<u>(26,190)</u>	<u>20,572</u>
Korekcija početnog stanja	-	166	166
Korigovano stanje, 1. januara 2011. godine	<u>46,762</u>	<u>(26,024)</u>	<u>20,738</u>
Dokapitalizacija po osnovu emisije akcija	8,666	-	8,666
Gubitak tekuće godine	-	(8,704)	(8,704)
Stanje, 31. decembra 2011. godine	<u>55,428</u>	<u>(34,728)</u>	<u>20,700</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2011. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2011.	2010.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Primljene kamate i naknade		17,950	22,832
Ostali prilivi		66	65
Plaćene kamate i naknade		(14,352)	(16,505)
Plaćanja zaposlenima i dobavljačima		(9,298)	(10,478)
Ostali odlivi		(732)	(200)
<i>Neto odliv gotovine prije promjena poslovne aktive i pasive</i>		(6,366)	(4,286)
Promjena poslovne aktive i obaveza			
Smanjenje plasmana komitentima, neto		37,697	51,246
Smanjenje ostale aktive		3,043	86
(Povećanje)/smanjenje hartija od vrijednosti		(4,883)	8,000
Smanjenje depozita komitenata		(51,550)	(41,332)
(Smanjenje)/povećanje ostalih obaveza		(928)	1,010
<i>Neto (odliv)/priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		(16,621)	19,010
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Nabavka opreme i nematerijalnih ulaganja		(201)	(320)
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica		(100)	(62)
Priliv po osnovu naplate stečene aktive		2,589	1,577
<i>Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		2,288	1,195
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Prilivi po osnovu povećanja kapitala		8,666	-
Odlivi po osnovu kredita i pozajmica		(3,551)	(2,591)
Povećanje subordinisanog duga		(3,300)	1,620
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		1,815	(971)
Efekat kursnih razlika, neto		80	(80)
(Smanjenje)/ povećanje u gotovini i gotovinskim ekvivalentima, neto		(18,803)	14,868
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine		52,197	37,329
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine		33,394	52,197
Komponente gotovine i gotovinskih ekvivalenata:			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	10	33,394	52,197
		33,394	52,197

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

PRVA BANKA CRNE GORE A.D., PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici – registarski broj 4-0000732/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 02/3-2/2-01.

Banka je univerzalna komercijalna banka.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući menjačke poslove i finansijskim derivatima;
- kastodi poslove;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (13), i šaltera (23) (31. decembra 2010. godine: 13 filijala i 26 šaltera) u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pijevljima, Rožajama i Beranama.

Na dan 31. decembra 2011. godine Banka je imala 241 zaposlenog radnika (2010. godine: 248 zaposlenih radnika).

Bankom upravljaju akcionari. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore ("Sl. list CG", br. 69/2005, 80/2008 i 32/2011), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") u Crnoj Gori ("Sl. list CG", br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja ("MSFI") primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Odlukom o iskazima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u skladu sa Zakonom o bankama i direktivom Evropske unije 86/635/EEC od 8. decembra 1986. godine koja se odnosi na godišnje račune banaka i ostalih finansijskih institucija, koji preuzima zakonom definisane finansijske iskaze, koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđaju MRS 1 "Prikazivanje finansijskih iskaza".

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

Računovodstvene politike koje su primjenjivane u sastavljanju ovih finansijskih iskaza se razlikuju od zahtjeva MSFI primjenljivih na dan 31. decembra 2011. godine u dijelu obračuna ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" i u dijelu objelodanjivanja finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MSFI 7 – „Finansijski instrumenti: objelodanjivanja“. Banka obračunava iznos ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata u skladu sa relevantnim propisima Centralne banke Crne Gore (napomena 3.6.). Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrednovanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za procijenjenu nenaplativost finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih gotovinskih tokova primjenom originalne efektivne kamatne stope u trenutku odobravanja, u skladu sa zahtjevima MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje". Pored toga, priloženi finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u skladu sa Zakonom o bankama, koji preuzima zakonom definisan potpun skup finansijskih iskaza koji odstupa od onog definisanog u MRS 1 – "Prikazivanje finansijskih iskaza".

Zbog potencijalno materijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se ne mogu tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore. Navedene računovodstvene politike su konzistentno primijenjene za sve prezentovane izvještajne periode.

Ovi finansijski iskazi predstavljaju pojedinačne finansijske iskaze Banke. U skladu sa Zakonom o bankama Crne Gore (Službeni list Crne Gore 17/08,44/10 i 40/11 član 134) Banka ima obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih iskaza, s obzirom da su iskazi o finansijskoj poziciji podređenih članova bankarske grupe veći od 1% iskaza o finansijskoj poziciji Banke. Konsolidovani finansijski iskazi i izvještaji o pokazateljima bankarske grupe sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u roku od 180 dana od datuma na koji se ovi izvještaji sastavljaju.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka, rezervisanja za trajne uloge i vanbilansne stavke. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

2.3. Nastavak poslovanja

Finansijski iskazi su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja, koji podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidivoj budućnosti.

Dana 14. februara 2011. godine, Banka je potpisala Sporazum sa Centralnom bankom Crne Gore o otklanjanju nepravilnosti u poslovanju Banke, a koji zamjenjuje Rješenje od 11. septembra 2009. godine kojim su uvedene mjere koje su postale ograničavajući faktor dalje konsolidacije i razvoja Banke. Sporazumom je definisan novi pravni okvir koji predstavlja preduslov oporavka i dalje konsolidacije Banke, uz istovremeno omogućavanje mjerenja efekata aktivnosti koje akcionari i izvršna uprava Banke preduzimaju u cilju otklanjanja preostalih problema u poslovanju Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.3. Nastavak poslovanja (nastavak)

Navedenim Sporazumom je definisano da Banka može obavljati sve poslove u skladu sa Zakonom o bankama, s tim da postoje određena ograničenja u pogledu: maksimalnog iznosa kredita koji se može odobriti mjesečno, rokova i iznosa plasiranih kredita pravnim i fizičkim licima, visine i vrste sredstava obezbjeđenja, ispunjenja određene klasifikacije dužnika u momentu odobravanja kredita, visine procenta prosječnog dnevnog pokazatelja likvidnosti, organizovanja novih organizacionih jedinica, održavanja nivoa opštih troškova u određenom procentu ostvarenih prihoda.

Shodno činjenici da su do 30. aprila 2011. godine ispunjeni uslovi definisani Sporazumom, Banka je dobila obavještenje od Centralne Banke Crne Gore, koje važi od 5. maja 2011. godine, a kojim su ukinuta sva ograničenja u poslovanju Banke.

Dalje, Banka je u 2011. godini imala i kontrolu Centralne banke Crne Gore sa stanjem na dan 30. septembra 2011. godine, kojom je konstatovano da je rukovodstvo Banke učinio značajne napore na poboljšanju organizacionih i poslovnih performansi Banke, kao i da je koeficijent solventnosti Banke i nakon izvršene korekcije kontrole iznad propisanog minimuma od 10%.

U aprilu 2011. godine je okončana dokapitalizacija Banke, kojom je prikupljeno EUR 8,7 miliona i akcionarski kapital Banke je povećan na EUR 55,4 miliona, dok je na dan 31. decembra 2011. godine Banka je imala EUR 9,720 hiljada subordinisanog duga, a koeficijent solventnosti, izračunat od strane Banke, iznosio je 11.38%.

Tokom 2010. i 2011. godine, odnosno do datuma izdavanja ovih finansijskih izvještaja, Banka je aktivno smanjivala svoj kreditni portfolio, prevashodno kroz proces naplate potraživanja po osnovu datih kredita, a dijelom i prodajom loših plasmana. U toku 2011. godine, novoodobreni krediti su iznosili EUR 23,598 hiljada, dok je Banka naplatila u efektivni preko EUR 69,000 hiljada. Rukovodstvo Banke planira da na kraju 2012. godine bruto iznos kreditnog portfolia svede na EUR 163,000 hiljade, što bi uticalo na koeficijent pokrivenosti kredita depozitima, koji bi do kraja 2012. godine trebalo da pređe iznos od 1.2.

Banka je u toku 2011. godine takođe uložila značajne napore vezane za naplatu otpisanih potraživanja, koje su za rezultat imale realizovanu naplatu otpisanih plasmana i izvršena nova sticanja nepokretne imovine koja je predstavljala kolateral za otpisane plasmane, a koji su iznosili EUR 2,220 hiljada, odnosno EUR 8,238 hiljada. Pored pomenutog, Banka je u toku 2011. godine realizovala prodaju prethodno stečenih nepokretnosti, čija je knjigovodstvena vrijednost iznosila EUR 3.460 hiljada. U cilju efikasnije prodaje stečenih nepokretnosti, a u saglasnosti sa relevantnom regulativom, Banka je u 2011. godini osnovala Društvo sa ograničenom odgovornošću First Assets Management Podgorica, čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja nekretnina.

U cilju poboljšanja poslovnih performansi Banke, jačanja likvidne pozicije i konkurentnosti Banke na bankarskom tržištu Crne Gore, Banka je u 2011. godini uvela nove kreditne i depozitne proizvode i pružala bankarske usluge pod atraktivnijim uslovima, dok je rukovodstvo Banke preduzelo mjere koje su imale za rezultat smanjenje nivoa opštih troškova i koncentracije depozita u 2011. godini, sa trendom koji se nastavio i u 2012. godini. Na dan 31. decembra 2011. godine, Banka je imala 143,587 deponenata, a od toga 137,534 fizičkih lica i 6,053 pravnih lica (31. decembar 2010. godine: ukupan broj deponenata: 130,659, fizička lica: 124,771, pravna lica: 5,888).

Takođe sistem korporativnog upravljanja, efikasnost i efektivnost sistema internih kontrola je unapređena u toku 2011. godine; usvajanjem značajnog broja novih politika i procedura Banke i sprovođenjem projekta restrukturiranja, koji je podrazumijevao novu organizaciju i procedure poslovanja, kadrovske promjene, aktivnije upravljanje rizicima i jačanje funkcije usklađenosti poslovanja sa pozitivnim zakonskim propisima.

Rukovodstvo Banke je planom kapitala i budžetom Banke za 2012. godinu, predvidjelo da će koeficijent solventnosti Banka tokom čitave 2012. godine biti preko 12%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi i rashodi od naknada nastali su pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, a u iskazu o ukupnom rezultatu se priznaju u trenutku pružanja, odnosno korišćenja usluga. Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita su takođe priznati u trenutku odobravanja kredita.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan iskaza o finansijskoj poziciji, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija iskaza o finansijskoj poziciji iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 ("Sl. list CG", br. 80/04, br. 40/2008, 86/09 i 73/10). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u Iskazu o ukupnom rezultatu uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8 i 9 za usklađivanje prihoda i članovi 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Prihodi od kapitalnih dobitaka uključuju se u poresku osnovicu u godini u kojoj su ostvareni u visini od 100%. Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema iskazu o finansijskoj poziciji, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum iskaza o finansijskoj poziciji se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina i sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka. Ekvivalenti gotovine iskazani u iskazu o finansijskoj poziciji obuhvataju kratkoročna ulaganja sa rokom dospijeca do 90 dana.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u iskazu o finansijskoj poziciji u visini odobrenog plasmana, umanjeno za otplaćenu glavnicu i ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje metodologiju koju je propisala Centralna banka Crne Gore, koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

3.6. Rezervisanja i ispravka vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 60/2008 i 41/2009) i Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom („Sl. list CG“, br. 64/2009, 87/2009, 66/2010 i 70/2010) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku, način obračuna i suspendovanja nenaplaćene kamate i način utvrđivanja minimalnih rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Na osnovu navedene Odluke, krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene,
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate,
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1, C2, C3 i C4 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu,
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna i
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezerve za potencijalne gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 3% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 15% do 50% na plasmane kategorije C, 75% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore suspenduje se obračunata nenaplaćena kamata i ne vrši dalji obračun kamate na nekvalitetnu aktivu, izuzev ukoliko je nekvalitetna aktiva obezbjeđena kvalitetnim sredstvima obezbjeđenja i nalazi se u procesu naplate, uz očekivanje da će se povraćaj aktive ostvariti u razumnoj vremenskoj roku koji u principu nije duži od tri mjeseca. Ukoliko Banka obustavi obračun kamate na nekvalitetnu aktivu, dužna je da dalji obračun kamate po istom osnovu vodi u vanbilansnim evidencijama i da u postupku klasifikacije, obračunatu kamatu klasifikuje u kategoriju E. Odlukom je takođe predviđeno da se rizična aktiva klasifikovana u kategoriju E otpiše iz bilansne aktive i evidentira u vanbilansnoj evidenciji kao "otpisani krediti".

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Rezervisanja i ispravka vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Shodno Odluci, i Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom, rezerva za gubitke po stavkama aktive obračunava se na osnovu knjigovodstvene vrijednosti uz prethodno oduzimanje odbitnih stavki sredstava obezbjeđenja po osnovu:

- neopozivih garancija Vlade Crne Gore, zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a, banaka sa rejtingom minimalno BBB+, utvrđenom od strane agencije Standard & Poors, odnosno rejtingom koji je ekvivalentan rejtingu BBB+, a koji je utvrdila druga međunarodno priznata agencija, pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore;
- kolaterala u vidu novčanog depozita.

U skladu sa izmjenama i dopunama navedenih odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, Banka je, imajući u vidu i prethodno navedene kriterijume za klasifikaciju, primijenjivala sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti:

Kategorija Rizika	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A		<30
B1, B2	3	31-90
C1	15	91-150
C2	30	151-210
C3	50	211-270
D	75	271-365
E	100	>365

3.7. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Ulaganje u kapital zavisnih društava se iskazuje po istorijskom trošku ulaganja.

3.8. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospjeća. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na dan iskaza o finansijskoj poziciji hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz umanjjenje za rezervisanje za potencijalne gubitke.

3.9. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva su na dan 31. decembra 2011. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2011. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva (nastavak)**

Stope amortizacije koje Banka primjenjuje su:

Građevinski objekti	2.00%
Računari i prateća oprema	33.33%
Kancelarijski namještaj	15.00% - 16.66%
Motorna vozila	15.00%
Bankomati	12.50%
Ostala oprema	15.00%

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala.

3.10. Nematerijalna sredstva

Stečene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33.33% kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 3 godine. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33.33% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

3.11. Stečena aktiva

Stečena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmene koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka je do 2011. godine evidentirala primljena sredstva po vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava.

Od 2011. godine Banka prilikom inicijalnog priznavanja stečene aktive, pored iznosa neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i naknada, uključuje i iznos poreza na promet nepokretnosti, u slučajevima gdje je iznos knjigovodstvene vrijednosti potraživanja od klijenta uvećan za porez na promet nepokretnosti manji od procijenjene vrijednosti nepokretnosti.

Gore opisanu promjenu računovodstvene politike Banka je primijenila retrospektivno na prethodne periode i efekat promjene Banka je proknjižila kao korekciju početnog stanja akumuliranog gubitka za 2011. godinu.

U skladu sa odredbama Odluke o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list Crne Gore”, br. 24/09 od 1. aprila 2009. godine i br. 66/2010 od 19. novembra 2010. godine i br 58/11 od 6. decembra 2011. godine), ulaganjima u nepokretnosti smatraju se stečene nepokretnosti, ukoliko od dana sticanja nije prošlo više od tri godine. Ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 40% sopstvenih sredstava banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 40% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 40% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Ulaganjima u nepokretnosti ne smatra se sticanje nepokretnosti u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja banke, ukoliko od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od tri godine.